

Böszörményi Zoltán

Torontói levél

Mandics Györgynek 75. születésnapjára

Unus amicorum animus*
Arisztotelész

*A csonttá fagyott Torontóból írom
neked ezt a levelet.
Néhány napja érkeztem
a mínusz huszonhat fokos metropoliszba,
melyhez annyi emlék
és megszámlálhatatlan hófúvás köt.
Olyan ez a hely számomra,
mint Bolyainak Temesvár.
Magasságot és titkot lázító felhőfalak
a magány fasorai között.
Ez a város a feledése immár.
Behálózzák a fagy és a jég sugárútjai.
Az Ontario-tó tükreben
verejtékező, régvolt nyarak foszlányai oldódnak,
a feszültség légiói a tél igájában,
állig fegyverben lesik,
mikor ér a gondolatbusz
a Bloor és a Yonge utca kereszteződéséig.
Felszállhatsz velem erre a járgányra,
abban a városban,
ahol Hemingway a Toronto Star
napilapnál újságíróskodott
ezerkilencszázhusz
és ezerkilencszázhuszonnégy között.*

*A sajtóklubban
 a lap tiszteletdíj-listáját kerestem egykoron,
 kinn volt a falon,
 igaz, csak fakszimilében,
 kíváncsi voltam,
 mennyit fizettek a leendő
 Nobel-díjas amerikai írónak tudósításaiért.
 Gondolnád,
 hogy az akkori heti hetvenöt dollár
 nem valami nagy összeg a Párizsban élő,
 Gertrude Steinnel,
 Pablo Picassóval, Ezra Pounddal
 barátkozó embernek,
 s fanyalognál, amiért a fény városa
 neki is drágán ontotta fényeit.
 „Paris is so very beautiful that it satisfies
 something in you
 that is always hungry in America.”**
 Éhe a szépnek,
 éhe a lámpalázás emlékezetnek,
 állítanád.*

*Sodródnak a vágyak,
 látod, most is megfogható,
 empirikus dolgok rajzolják
 az élet akvarelljeit,
 miniatűr minaretekből
 visszhangzanak Spinoza attribútumai.
 A feloldott
 és világgá szórt atomok
 árnyai időznek felettünk.
 A szó,
 mely ízeire szedi a jelentés szótagjait,
 kímélettel üzen,
 türelmet,*

*állhatatosságot fecskendez ereinkbe.
Ehhez méltóság, fegyelem, eksztázis kell,
világokat nélkülük nem teremtünk.
Sebeket csak így ejthetünk
a mindenség homlokán.*

*Isten,
oldd fel benniünk
az anyag kötéseinek makacs hurkát.
Eressz el a képzelet pórázáról,
szárnyaljunk szabadon,
a semmi világ bejárhatatlan terein időzzünk,
mi végessé szabott a végességben,
az legyen szabadságunk fénye,
a hon, melyben nem lakhatunk,
melyben euklideszi geometriát
nem rajzolhatunk.*

Az absztrakt tér esendő, mint a lélek.

* Barátoknak egy a lelkük (latin)

** „Párizs oly szép, hogy jóllakatja
a benned éhes amerikaiit” – Ernest Hemingway